СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 123. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 28. травня 1931. VOL. XXXIX. No. 123. Jersey City, N. J., Thursday, May 28, 1931. THREE CENTS.

БОРА ПРО ВІДНОШЕННЯ АМЕРИКИ ДО СОВІТІВ, ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ І СПРАВИ РОЗЗБРОЄННЯ

ВАШИНГТОН. — Сенатор Бора дав інтервю на політичні теми, яке передано на радіо. Він порушив у першу чергу відношення Злучених Держав до совітів. Він підчеркнув, що Америка не визнає совітів, але американські інжиніри знавці й капіталісти є головною опорою совітського уряду в переведенню пятилітки. Бора каже, що совіти мають у себе понад 3,000 американських знавців, а американські фірми дали їм кредит до $200,000,000. Дотого совіти позаключували торговельні договори з Німеччиною, Італією, Францією, Польщею і приймають щораз нові торговельні делегації. Все те, каже Бора, повинен вашингтонський уряд брати під увагу, бо саме Злучені Держави найбільше потребують ринку збуту.

Говорячи про відношення Злучених Держав до Полудневої Америки, Бора попер становище секретаря стейту Стимсона. Він казав, що в Злучених Державах закорінився погляд, що коли тільки вибухне в державах Полудневої Америки яке замішання, Злучені Держави управнені до інтервенції, щоб охоронити життя і майно своїх горожан. А це є, каже Бора, помилкове. Доктрина Монра не дає Злученим Державам такого привілею. Вони можуть боронити своїх горожан у державах Полудневої Америки так, як і по інших державах світа.

Наконець заговорив Бора про роззброєння. Бора не вірить, щоби з тих роззброєвих конференцій вийшло щось путнього. Він каже, що це було би можливе тільки тоді, коли би держави згодилися передше на ревізію версальського договору й інших мирових договорів. Поки тих договорів не можна змінити мирною дорогою, поти нічого не вийде з проектів обмеження зброєння. Коли держави зброяться мимо важкого економічного положення, то це каже Бора, має свою причину. Вони не хочуть допустити до ревізії мирових договорів.

ГУВЕР ЗА ОЩАДНІСТЬ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер найбільше тепер заклопотаний державним дефіцитом і тільки думає над тим, які би завести ощадности. Відмовився навіть від змодернізовання своїх офісів, які мали бути уставлені охолоджуючі прирядн. Розбудова була би коштувала $51,000: Президент казав її відложити на ліпші часи.

ЗАТОНУЛИ МОЛОДІ ПРОФЕСОРИ.

НЮ ЙОРК. — На океані біля Норвок в стейті Конетикот знайшли рибаки тіло Миссис Марсії Спеден. Затонувша належала до партії 7 осіб, яка вибралася на малім яхті на прогульку на море. Протільковці були самі професори з університету і каледжів і їхні жінки. Про них нічого не чути. Мабуть всі вони затонули підчас бурі.

ОБІ ПАРТІЇ УХВАЛИЛИ МОКРІ ПЛЯТФОРМИ.

ТРЕНТОН. — Демократична й републиканська партії стейту заявилися за знесення 18 поправки і передання стейтам управильнення торговлі алькоголем. Демократи домагаються навіть негайної продажі легких він і пива, не чекаючи, заки прогибіція буде формально знесена.

МАЄ ЛІТ 12, АЛЕ „СПЕЛЮЄ" ДОБРЕ.

ВАШИНГТОН. — Ворд Рендел, літ 12, з Гвайттол, Ілинойс, одержав два трофеї й $1,000 у готівці за найліпше „спелювання". Другим був Чарлз Мичел, літ 14.

Це був семий з ряду річний конкурс. З дівчат, які виграли дальші нагороди, були: Мері Шайдлер, літ 14, і Блянш Крель, літ 18.

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ ПЕРЕНЕСЕННЯ ТИФОВИХ БАКТЕРІЙ.

НЮ ЙОРК. — Весілля закінчилося трагедією. Молода, Миссис Чарлот Вилмот Джексон, померла від тифової горячки, а молодий враз з 15 весільними гістьми лежить у шпиталі. На весіллю було понад 100 гостей і всі вони тепер лічаться у лікарів, побоюючися тифової недуги.

Все те сталося наслідком їжі салати з курятини, приготованої жінкою, яка має в своїм організмі тифові бактерії й переносить їх, річ ясна, цілком несвідомо, навіть на їжу. Лікарі оглянули її й заказали їй готовити і подавати їжу.

ЧЕРВОНИЙ ПРАПОР НА ПАМЯТНИКУ ДЛЯ ПОГИБШИХ.

ІТАКА (Ню Йорк). — Арештовано кількох студентів, котрих підозрівають, що це вони вивісили червоний прапор на памятнику, який побудовано заходами Корнельського університету в память тих студентів університету, котрі полягли в світовій війні по стороні аліянтів. Між студентами того університету був Ганс Вагнер, котрий поляг по стороні центральних держав. Коли виписували імена поляглих, його імя поминено. З того вийшло таке, що тепер думають виставити цьому студентови осібний памятник.

А тепер хтось виставив на збудованім памятнику червоний прапор і прибив на нім картку „Ганс Вагнер: На спомин!"

ВІЧНИЙ РЕВОЛЮЦІОНЕР.

Написав ІВАН ФРАНКО.

Вічний революціонер
Дух, що тіло рве до бою,
Рве за поступ, щастє й волю, —
Він живе, він ще не вмер.
Ні попівські тортури,
Ні тюремні царські мури,
Ані війська муштровані,
Ні гармати лаштовані,
Ні шпіонське ремесло
В гріб його ще не звело.

Він не вмер, він ще живе!
Хоч від тисяч літ родився,
То аж вчора розповився
І о власній силі йде.
І простується, міцніє,
І спішить туди, де дніє,
Словом сильним, мов трубою,
Міліони зве з собою —
Міліони радо йдуть,
Бо се голос духа чуть.

Голос духа чути скрізь:
По курних хатах мужицьких,
По варстатах ремісницьких,
По місцях недолі й сліз.
І де тільки він роздасться,
Щезнуть сльози, сум нещастя,
Сила родиться й завзяттє
Не ридать, а добувати
Хоч синам, як не собі,
Кращу долю в боротьбі.

Вічний революціонер
Дух, наука, думка, воля
Не уступить пітьмі поля,
Не дасть спутатись тепер.
Розвалилась зла руїна,
Покотилася лявіна, —
І де в світі тая сила,
Щоб в бігу її спинила,
Щоб згасила, мов вогень,
Розвиднюючийся день?

1880 р.

ETERNAL REVOLUTIONIST.

BY IVAN FRANKO.

Etern'l revolutionist —
Soul that body spurs to action,
Progress, freedom, satisfaction —
He's alive, he's in our midst.
Neither clerics' whims or stalls
Nor the kindly prison walls,
Neither armies drilled to clatter
Nor the ready cannon chatter,
Not e'en spies' profession, trade,
Have yet led him to his grave.

He's not dead, he's living yet!
'Though since birth some years have drift
'T was but yesterday that he was gifted
With a strength to carry on.
See him straighten, gain more force,
Hurry 'long the dawning course...
With a word of trumpets' power
He calls millions to uncover;
Millions answer — one and all —
This e'erliving spirit's call.

Everywhere the call draws ears:
In the peasant's humble dwelling,
Workman's bench, the mart of selling,
Places full of hopeless tears,
And wherever that word reaches
Griefs all fall away like leaches;
Grit and strength are born — and will
To weep no more, but fight and fill
The children's life, it not our own,
With the fate to use as yet unknown.

Etern'l revolutionist —
Knowledge, freedom, thought and spirit
Will not let the darkness near it,
Won't be shackled by a mist;
Evil ruins fall asunder,
By the lava, burried under;
Where in world is there such power
Which could keep it in it's bower,
Could extinguish, could belay,
This oncoming, dawning day?

Written in 1880.

Translated by Waldimir Semenyna.

ІВАН ФРАНКО
(28. V. 1916. — 28. V. 1931 рр.)

Іван Франко.

ЛЯХАМ.

І щож, що ми з вами братались?
Все-таки ми в дурнях остались.
Було колись волі доволі
Для нас і для вас на Вкраїні,
І хліба доволі на полі,
Лиш жити та бутиб до нині.
Та біс підкусив вас „брататись",
Братерствож навпак повернути:
Над братом панами остатись,
В ярмо його шию пригнути.
І що ти братерства ціною
Загарбав у нас те, що наше —
Сусіди обох нас з тобою
І тиснуть, і друть, брате Ляше.
Та мало для тебе науки!
Як власти лиш крихту у руки
Дістав ти з німецької ласки,
Як крихта нам впалась свободи —
Для нас тобі жаль тої частки,

Нас тиснеш і кличеш — до згоди!
„Братаймось!" — кричиш і над нами
Знов панство нове закладаєш,
Немов під братерства словами
Братерського серця не маєш.

Братаймося, Ляще, та щиро,
Громадою, ділом і миром,
Братаймось, як з рівними рівні,
А не як пани і піддані!
Користи хай вяжуть нас спільні,
А не пересуди погані.
І кождий на свойому полі
Для себе і жиймо й працюймо
Для власного щастя і долі!
Ратуймось в біді, та тямуймо
Докладно слова ті хороші:
„Брат братом, а бриндзя — за гроші".

ПІЛСУДСЬКИЙ НАГНАВ СЛАВЕКА З ПРЕМІЄРСТВА

ЦЕ ТОМУ, ЩО СЛАВЕК ХОТІВ СКОРОТИТИ ТАКОЖ УТРИМАННЯ АРМІЇ.

ВАРШАВА (Польща). — Після бурхливого засідання кабінету міністрів, на якому були присутні всі міністри крім Пілсудського, прем'єр-міністер Славек зголосив у президента републики димісію свого уряду. Президент Мосціцький приняв резигнацію й доручив бувшому міністрови торговлі, Присторови, сформувати новий уряд. Про уступлення Славека почалися розмови ще від повороту Пілсудського з Мадейри, який від того часу відбував часті наради з президентом Мосціцьким.

Кажуть, що причиною уступлення Славека було невміння його уряду справитися з фінансовими труднощами держави. Як відомо, для направи фінансів уряд зменшив на 15% утримання всім державним, урядникам, а в тім числі й командному складови армії. Та Пілсудський на таке зменшення утримання в армії не погодився й на власну руку залишив старе утримання всім старшинам та урядовцям армії. Уряд домагався нарешті згоди Пілсудського на зменшення утримання в армії хоч на 5%, але маршал і на це не погодився.

Непорозуміння з Пілсудським значно ослабили позицію уряду й нарешті Славекови довелося димісіонуватись.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ РОСІЇ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Тут відбулася велика протестаційна демонстрація проти переслідування большевиками Фінів та проти „пацифікації" тієї частини Карелії, котра знаходиться під большевиками, а також взагалі прикордонної смуги Росії здовж фінського кордону. Кілька-тисячна демонстрація пройшла повз радянське посольство. Перед посольством спинилися демонстранти на кілька хвилин. Знявши шапки, стояли спокійно, а потім під згуки орхестр, що грали похоронний марш, рушали далі.

На великій площі міста відбулося масове віче, на якім промовляли визначні фінські діячі. В промовах малювали те страхіття, яке Фіни пережили підчас „пацифікації" їх комуністичною владою. Міжтим підкреслювалося, що масове виселення Фінів на Сибір було переведене большевиками „з стратеґічних мотивів", бо вони думають, що на випадок війни Фіни, котрі живуть у Росії, пособлялиб Фінляндії.

НАЗРІВАЄ БОРОТЬБА МІЖ ФАШИСТАМИ ТА КАТОЛИКАМИ.

РИМ (Італія). — Ґазета „Ляворо Фашіста" містить довшу статтю, в якій приводить докази тово, що католицька організація, так звана „Католицька Акція" готується захопити владу в Італії в свої руки. Ґазета подає цілу низку доказів, що ця організація не лише релігійна, але й політична.

Ґазета каже, що навіть сам папа римський спонукує цю організацію виявити також політичну активність, а д-р Росі, віце-президент цієї організації, недавно виголосив промову, в якій зазначив, що фашизм є ворогом „Католицької Акції", а тому проти нього треба боротися.

МЕК ДОНЕЛД ВІДПОВІСТЬ ПАПІ.

ЛОНДОН (Англія). — Робітнича газета „Ди Дейлі Геральд" каже, що Мек Донелд готується дати відповідь папі римському на його енцикліку, в якій папа заявив, що „добрий католик не може бути соціялістом". Мек Донелд ще чекає, чи не буде яких коментарів до цієї енцикліки зі сторони відповідальних католицьких кол.

Анти-католицька преса в Шкоції вже почала кампанію проти робітників, які є католиками й стоять у робітничій юнії. Преса ця саркастично говорить, що такі робітники повинні спинити плачення своїх юнійних членських вкладок і виступити проти робітничої партії, коли вони хочуть бути „добрими католиками".

БРІЯН НЕ ХОЧЕ УСТУПАТИ.

ПАРИЖ (Франція). — Міністер справ закордонних, Бріян, вернувся до своєї праці після тижневого відпочинку на фармі. Після його довших нарад з премієром міністром Лявалем стало відомо, що Бріян остається на своїм становищу принаймні до загальної резиґнації цілого уряду з нагоди приходу до влади нового президента републики.

Бріян одержав багато телеграм та листів від ріжних патріотичних організацій і окремих осіб, які просять його лишитися далі на становищу міністра справ закордонних.

СТАВЛЯТЬ АЛЬФОНСА ПЕРЕД СУД.

МАДРИД (Еспанія). — Виготовлено акт обвинувачення бувшого короля Альфонса XIII та кількох його міністрів за вкарання смертю деяких революціонерів. Таксамо виготовлено обвинувачення за зломання конституції проти всіх міністрів, які були при уряді підчас перевороту, доконаного генералом Прімою де Рівероу, коли він завів в Еспанії диктатуру.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАЛІЗА!

В своїх перемиських відчитах, які мав Іван Франко 1901 р., говорив він таке: „Історія нашого українського національного руху в останніх двох десятиліттях пригадує нам образ того заклепаного народу, змушеного пробивати велику віковічну скалу, яка ділить його від свобідних, повноправних, цивілізованих націй, а при тім позбавленого найважнішого знаряду для цеї праці — ЗАЛІЗА, себто національної свідомости, почуття солідарности і невідлучного від неї почуття сили і віри в остаточний успіх. Скільки важкого зусилля! Скільки душевних і фізичних мук! Скільки розбитих надій, розтоптаних екзистенцій, загирених талантів, змарнованих сил і характерів! І як помалу, важко, майже мікроскопійно йшли перші кроки! І які малі й досі наші здобутки, осягнені нами результати в порівнанню до того, що за той час осягли наші сусіди, в порівнанню до тої конкуренції, яка на кождім кроці грозить нам з їх боку!"

Оті слова, сказані Франком тому 30 літ, не стратили нічогісенько на своїм значінню і сьогодні. Отого заліза, про яке говорив Франко, треба нам сьогодні ще більше, ніж колибудь в інших часах. Треба залізних характерів, щоби вистояли на позиціях, щоби розуміли, що тільки обєднаними силами зможемо ставити ворогам дійсний опір та що тільки власними силами і власною вірою осягнемо остаточну побіду. Бо тепер ми ще більш поневолені, ніж були в тих часах, коли Франко висказував оті пропамятні слова. І саме тепер переживаємо таку трагедію, яка може легко ломити наші характери й відбирати у слабодухів віру у власні сили і в нашу побіду. Треба нам отже залізної волі, щоби це все, що переживаємо, перенести так, щоби готована ворогами для нас трагедія сталася трагедією наших окупантів.

І хоч як важко нам боротись і хоч може на декого накладає Рідний Край важке „ярмо" й хоч під тим ярмом не одному мов під хрестом приходиться падати, так хай потіхою для кождого ідейного сина нашої землі буде те, що й потішало Франка у важкій годині, а саме, що все таки варта працювати для нашого народу, бо „ніяка чесна праця не піде на марне". Бо бачимо, що й без заліза оттой наш „гноблений, отемнюваний і деморалізований довгі віки" нарід, хоч „бідний, недолугий і непорадний", а все таки підноситься. А що то було би, колиб ми були залізні, себто дійсно освідомлені, обєднані й повні святої віри в наші власні сили і в нашу побіду!

Д-р Остап Грицай.

ГЕРОЄВІ ВИЗВОЛЬНОЇ ПРАЦІ.

—„Я не боюся хмари, зливи!
Що мені вітер той бурхливий?
Я про ті тучі сміло-сміло
Буду робити чесне діло.
Нехай і повінь валом бухне,
Моя відвага не потухне,
Знесу я всяку злую долю,
Та не покину праці в полю.
Робити буду без упину
І перестану — як загину!"

Франко („Анні П." 1880 р.).

З приводу смерти великого Норвежця Фрітйофа Нанзена написав один німецький публіцист таке: — Нанзен був одним з найбільших людей нашого часу. Втрата з його смертю є необчислима. Він сотворив тип героя, на руках його нема нічиєї крови. — Ну, воно певно так. Але мені приходить притім на думку, чи не було то вже перед Нанзеном таких великих героїв, що не окуплювали свойого геройства ніяким проливом крови, зокремаж — чи не малиб ми, Українці, права, помянути словами такої хвали в рівній мірі і з усім пієтизмом нашого незабутнього Каменяра — Івана Франка?

Бо Франко **це великий Герой.** Герой тими чистими, духовими подвигами, що не несуть нікому смерти, а навпаки — перемагають смерть світлою творчістю життя, Герой тої праведної боротьби за щастя людини, якої одиникою зброєю є виключно:

Визвольна праця.

В нікого иншого з наших поетів і письменників не стала творча праця таким геройським подвигом, як у нього. Ніхто инший з наших діячів, яку би там ділянку духової праці ми й не брали під увагу, не сотворив своїм життям від найраншої молодости до останніх років такої Голгофти людського труду, як Франко. Ніхто инший в нашій новітній літературі після Шевченка не був таким геройським жовніром національного обовязку, як він. Уявіть тільки всі ті книжки, що ця людина колись прочитала, всі листки того паперу, що їх вона прописала, всі ті безконечні редакторські коректи, що їх Франко — ще й як смертельно хорий — висліпував не з конечности, а з глибини якоїсь, хотілосяб сказати, демонічної пожади праці, а зрозумієте всю правдивість його колишнього бажання:

В праці сконать.

І до того він уроженець галицько-українського середовища. Середовища людей з вдачею тяжкою, неповоротною і лінивою, з нахилом до вигоди, незайманности і спокою та з боязким скептицизмом відносно всякого почину, всякої ініціятиви та всякого надзвичайного зусилля. Хто з нас не пригадає тут крівавого глуму того його вірша у збірці **„Мій Ізмарагд" (1898),** де Франко, звертаючись до одного з наших славетних Іванів за печю, каже про себе:

„Ти, брате, любиш Русь,
Яж не люблю, сарака!
Ти, брате, патріот,
А я собі собака.

Ти, брате, любиш Русь,
Як хліб і кусень сала —
Яж гавкаю раз в раз,
Щоби вона не спала..."

(„Поклони", IV.).

Про це мертвецьке спання галицького середовища в епоху молодого Франка зберіг наш славний Михайло Драгоманів один надзвичайно цікавий документ, поданий в його розвідоцці п. н. **„Літературно-суспільні партії в Галичині до р. 1880"** (вид. у Львові 1904). Драгоманів, накреслюючи тут розвиток духового життя в Галичині, після 1848 р., каже про відому тоді москвофільську літ. інституцію „Галицько - русская Матица", яка вкупі з кацапським „Народним Домом" мала капітал і майна на суму 250,000 ґульденів — зложених селянськими громадами в перші роки волі й запалу — що після 1866 р. „видання „Матиці" зачахли до того, що товариство, котре перше всежтаки друкувало і наукові праці і популярні книжки, тепер цілими роками не дає ознаки свого істнування". А коли в р. 1870 скликали загальні збори „Матиці", то на цих зборах вивязався такий діяльоґ між москвофільськими просвітителями народа: **„О. Гушалевич:** — Виділ „Матиці" спить. Належить позавязувати філіялки по краю, которії-би розширяли часопись. Виділ будет мог вліяти на провінцію... — **О. Лепкий:** — Дивно мені, що о. Гушалевич, жіющій тут у Львові і присутсвовавшій нераз на засіданнях виділа, може говорити, що виділ „Матиці" спал. О. Гушалевич бил членом виділа, тож спал і он. Єсли же, не спал, то чему не будил он других... Он сам спал. (Публика: славно!). О. Лепкий сідає коло о. Гушалевича; оба ведуть між собою живу розмову, накінець, усміхаючись, стискають собі руки. — Подано по протоколам зборів в **„Лит. Сборнику Матиці" 1870).** — Такою мертвецькою, безідейною масою була москвофільська частина тої галицької суспільности з її маститими рублехапами в роді Дідицького і Головацького, Гушалевича і Наумовича, або простого собі дефравданта сирітських і вдовиних грошей в роді канцлера духовної семинарії у Львові, священика К. Яворовського, яка непроглядною багнюкою стояла тоді проти Франкових починів пробуди народу.

А т. зв. „народовці"?

Послухаймо і про них документального свідоцтва одного з сучасників.

Коли в р. 1889 Тит Ревакович обмірковував на сторінках львівської „Правди" (засн. 1867 р.) причини занепаду народовецького літ. журналу **„Вечерниці",** що його з гарним успіхом почав редаґувати **в 1862 р.** у Львові ідейний патріот і письменник **Федір Заревич,** то він писав: „Інтеліґентні Русини приходили лишень остільки до свідомости своєї народности, що знали, що вони — не Поляки. Вся робота патріотів польських і руських в часи настання конституції обмежалася на тім, що одні і другі убиралися в маніфестаційні народні убрання, що вигукували, що вони Русини або Поляки, що кричали, шуміли, і оскільки можна було — як то кажуть — добре жили. **Роботи реальної, пожиточної для загалу руського мало було.** Такою була тоді і молодіж університетська руська й польська у Львові, де життя крикливе національне, руське і польське найбільше шуміло..." — Як писав тоді Федір Заревич: „Ні вола, ні рала, а захотілася ріля". І такою пустомельністю, таким мертворожденним патріотизмом вдоволювалися ті галицькі народовці тоді, коли темрява в народі була така велика, становище нашої громади в Австрії таке безправне, а потреба реальної роботи така конечна, що один з наших кращих діячів того часу, а саме основник „Діла" (1880) **Володимир Барвінський,** писав в р. 1876 до свойого брата Олександра: „Десять рук, десять голов не завадилоб. Обростаю папером, пересякаю атраментом — другий місяць не був я на проході! А сповняю ледви десяту часть того, що хотівбим зробити!

А тепер подумаймо:

Якоїж геройської, ні — надлюдської праці мусів довершити тоді той, хто, так як Іван Франко, мав кинути сніп визвольного світла в темряву **гнилої москвофільщини,** в темряву **народовецької фразеольоґії** і в темряву **побуту суспільних низів** тодішньої Галичини! І мав нести прапор революційної роботи в народі невпинно протягом сорок літ, не втікаючи ні на хвилю з поля боротьби, не зраджуючи ніколи раз видвигнених собою ідеалів, наперекір тому, що катований цією працею, він иноді прискорбно скаржився, зітхаючи:

„Важке ярмо твоє, мій рідний краю,
Не легкий твій тягар!
Мов під хрестом отсе під ним я упадаю,
З батьківської руки твоєї допиваю
Затроєний пугар..."

(„Поклони", III.).

І справді — воно вистане поглянути уважніше хочби тільки на простий покажчик творів Івана Франка, і то лиш до р. 1898, а просто розуміти важко, як ця людина протягом перших 25 років своєї діяльности змогла видвигнути таку велич визвольної праці трохи не в усіх ділянках людської думки, артистичної творчости, громадського інтересу і національних завдань, що її тут бачимо. Поет і оповідач, повістяр і драматурґ, народній популяризатор і майстер діточої літератури, літературний критик та історик літератури, психольоґ і фільософ, дослідник релігії і соціольоґії, фолькльорист і економіст, перекладач і інтерпрет чужих архитворів, а притім громадський діяч, що завжди стояв в самому центрі революційної боротьби за визволення народа — ось вам і ввесь Іван Франко у стократній ріжнородности своєї визвольної, своєї геройської праці для України. Ні —

Не легкий твій тягар, мій рідний краю!

Але Франко не побоявся двигнути цей тягар, і двигав він його до повної знемоги. І в цьому і вся безсмертність його визвольного діла для нас. Можливе, що грядучі десятьліття зможуть намітити багато недостач, хапливости і невикінчености в його духовій спадщині. Але перед **героїзмом його праці** склонять голову з пошаною ще й покоління найдальших десятьліть. А нам, спадкоємцям Франкового подвигу, лишається на тепер і на будуче повертати все наново **до сотвореного ним прообразу геройського, невсипущого труду в визвольній боротьбі за поступ і волю народу,** і **треба нам учитися в нього,** як **жертвувати всі наші сили** на **вівтарі національної** справи. Тимбільше, що **темрява зрадницького москвофільства** в нас сьогодні може ще грізніша, ніж за часів Франка. І **темрява пустомельної фразеольоґії** там, де требаб братися за революційне діло, підготовлювати останню і рішаючу боротьбу проти большевицьких і ляцьких катів України. Так, Українці Америки, саме тепер лунають до нас єрихонним закликом слова Франкової пісні:

Не пора, не пора, не пора
Москалеві й Ляхові служить!
Довершилась України кривда стара
Нам пора для України жить!

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВАНДЕРҐРИФТ, ПА. Відділ 110 У. Н. Союза скликує надзвичайні збори в неділю, 31. травня 1931 р., в галі Івана Заваницького, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів і членкинь прибути. Хто не прибуде заплатить $5 кари. — Олекса Лібрик, предс.

В театрі.

— Як то може бути: перед хвилею ви кидали тому артистови гнилі яблока, а тепер оплескуєте?

— Та я хочу, щоби він ще раз вийшов, бо ось маю ще два зогнилі яблока.

—o—

Ти розвелася тому з твоїм чоловіком, бо ти побачила, що ваша наймичка носила твої нічні сорочки?

—Ні, мій чоловік бачив це.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

ІВАНОВІ ФРАНКОВІ

—o—

Не було тобі втіхи великої
На терновій дорозі життя.
В нетрях пущі великої, дикої
Ти шукав для себе забуття.

Серед реву юрби гамірливої
Наслухав голоси вищих сфер,
І до ночі тужив зорішливої,
І від туги за сонічком мер.

Праву руку простяг свому ближньому
В жмені серце ніс власне, любов, —
Аж в блуканні тому дивовижньому
До самотного гробу дійшов.

Отсі слова пишу не для ритму й риму, а тому, що так уявляю собі покійного Івана Франка.

Він для мене не співець боротьби й контрастів, не каміняр на шляху поступу, не той, що діри у плотах затикає, як, його перше всього великим поетом, — тим чужинцем на шляхах реального життя, тим беззахистним манрівцем по базарах торговища людського, тим бездомним Перебендею, що на самотну могилу ходив з Богом розмовляти.

Серед бурі прагне симфонії тишини, в тишині ловить гамір надходячої бурі, в днину тужить до горішливої ночі, в опівніч за сонцем скучає, вічно невдоволений життєм і собою, водолаз на дні океану, летун в десятому вимірі вселенної, шукає абсолютної правди, безумовної льоґіки істнування, — з тої породи, що Данте, Мільтон, Ґете, Шевченко, хоч не подібний до жадного з них, бо ґеній мусить бути інший як другі, мусить бути ориґінальний. Спільною їх прикметою — печать страждання, бо тільки в стражданнях родяться великі твори, а дешевою ціною дорогих цінностей не купити.

Його особистий траґізм, траґізм великого поета, який не розуміє марних душ і вони ніяк не можуть його зрозуміти, траґізм одиниці, яка мусить вести дефензиву з окруженням, щоб добувати велике — невідоме, цей траґізм збільшався у Франка траґедією народу, котрого був рідним, щиро любячим сином.

Це вже тягар, під яким навіть плечі велитня мусять угнутися.

І Франко угнувся під отсим каміним хрестом, тому літ пятнацять.

Від його смерти й донині у нас війна, революція, руїна. У боротьбі за наше народнє істнування засланяємося ним, як одним із наших сталевих щитів. Беремо із його творів і з його життя те, що нам конечно потрібне щоб ратувати себе. Але то, що творило ядро його душі, вогнище його духа, джерело його творення, — те лишаємо щасливіщим від нас нащадкам. Вони мають змалювати його справжній портрет, мають схопити ці незмінимі риси його духової подоби, мамають скласти синтезу з цього, що в Франку було вічного і незалежного від проминаючої хвилини.

Я мав честь пережити з Покійником кілька щасливих днів у моїй батьківській хаті, в бережанському повіті й на Поділлю, в Циганах. Мені не було ще літ 20; життя до мене що лиш усміхалося з усіми привабами й чарівними надіями, я був — весна. А Франко переживав тоді саме полудне своїх гарячих жнив. Не легко було мені, молодому, зрозуміти цього великого женця на нашому народньому полі. Але нині, по сорок літах, образ його виринає передімною, як образ великого поета, поета в творах і в життю, в слові і в ділі. Вічно задуманий, вічно шукаючий чогось, вічно збираючий в одно безліч ниток істнування, безліч явищ, вражінь, помічень. Відпочинку шукає в пущі всіляких наук, в праці знаходить забуття. В гаморі суспільно-політичної боротьби, в аґітації, орґанізації, полеміці бере участь жертвує своїм часом, навіть здоровлям, добром, здобуває пошану, вдяку, стає авторитетом, але дома почуває себе що лиш у „Зівялому листю", у „Вишенськім", в „Панських жартах", а перш усього в „Мойсею". „Мойсей" — це він, там найбільше з того, що творило його „святую - святих". „Прольоґ" до цеї поеми — його найсильніще слово. Мало коли українська мова доходила до цеї висоти тону, до цеї зворушливої потрясаючої сили, що там. Прольоґ до „Мойсея" дзвенить як стріла з лука невідомої найвищої сили — абсолюту. Вбиває низьке і нікчемне ради високого й достойного...

Не розуміли ми його — і я і ви, і всі ми.

Така вже доля великих.

Суворим здавався він нам і непривітним, ніби чужим.

А тимчасом він ніс серце у сціпленій жмені, серце любови повне.

Обіцяної землі, до котрої нас вів, не побачив.

І нам до неї далеко.

Треба йти, треба боротися, гадкою і ділом, працею мязів і енерґією мозкових звоїв. „Вони" борються разом з нами, великою боротьбою зза гробу: Хмельницький, Шевченко, Драгоманів, Франко і дехто інший.

Вони ще живуть разом з нами.

Аж колись, — коли? — того ніхто не скаже, вони спічнуть у своїх власних святинях, як статуї вилиті з бронзу, або куті з білого мармору, суцільні, замкнені в собі — вічні.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член від. 268 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділення мені з фонду допомогового $50. Желаю як найкращого розвою нашій орґанізації.

Іван Ваврик,
Франкфорд, Па.

Між дітьми.

— Ти дістав маленького братчика, Павлусю? А як він називається?

— Не знаю. Ми не можемо розуміти ні словечка з того, що він говорить.

Іван Франко.

„ХЛІБОРОБ".

Гей, хто на світі кращу долю має,
Як той, що плугом святу землю оре?
Святую землю в банку заставляє,
В довги впадає, як в бездонне море,
І поти бється, аж остання рація
На нього спаде — ґрунту літація,
І поки в найми не пошкандибає —
Гей, хто на світі кращу долю має?

Гей, хто на світі кращу долю має,
Як той, що вірно цісареві служить,
В касарні нишком рід свій спомниає,
Зітхає нишком, і клене, і тужить,
Махає ґвером, в ґліді маширує,
На варті мерзне, в шпанґах крепірує,
В ібунках пріє, комісняк снідає —
Гей, хто на світі кращу долю має?

Гей, хто на світі кращу долю має,
Як той, хто щирим патріотом зветься,
Податки точно рік-за-рік складає,
Шанує власть, перед жандармом гнеться,
Цілуєсь з возним і, хоч дуже бідний,
Як треба дати, дасть і гріш послідний,
А на що, за що дав, і не питає —
Гей, хто на світі кращу долю має?

Гей, хто на світі кращу долю має,
Як той, що все лиш ту науку чує,
Що тільки бідних Господь Бог карає,
Що ласка божа тільки багачу є,
Що чорт усюди чоловіка кусить,
А бідний все в покуті впасти мусить,
Що хлоп лінюх, пяниця і св... є —
Гей, хто на світі кращу долю має?

1880.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ МИ ИДЕМО ДІЙСНО ВПЕРЕД?

Коли я приглядаюся нашому життю в Америці й порівную його зі старокраєвим, то мені здається, що ми в Америці не дорівнюємо нашим старокраєвим братам.

Я бачу, що в старім краю, мимо переслідувань ляцької влади, організаційне життя змагається. Особливо мене радує, що молодь наша гуртується, що одні товариства окупантська влада розвязує, а інші повстають, що люди борються з перешкодами, на дусі не падають.

Тут в Америці найбільше мене гризе те, що не знаю, що буде з нашою молодю. І тому я кажу, що нічого не вийде з наших змагань, коли ми не притягнемо до себе нашої молоді, коли вона не зорганізується і не стане до народньої праці.

Ми мусимо поставити собі за завдання, що в кождій місцевости мусить бути наша молодь зорганізована й діяльна. В кождій місцевости мусить бути українська бібліотека, з якої мусить користати молодь. Ми мусимо мати українські книжки і книжки англійські, але про Україну, наш нарід і його минувщину. Така книжка як видало Обєднання в справі польських звірств, повинна знайтися в руках нашої молоді. Вона повинна її читати і пізнати, які терпіння переносить наш нарід в краю, як він бориться з ворогами і як ріжні люди в світі стають уже в обороні нашої слушної справи.

Тож організуймо нашу молодь і підпираймо змагання тих молодих народних робітників, котрі обєднують нашу молодь.

Петро Лобур,
Дітройт, Міш.

ПОКИНЬМО ВЖЕ РАЗ ТУ ПОЛЬЩУ!

Розгортаю місцеву американську газету і читаю про смерть нашого громадянина. Згадує його газета теплим словом. Але нема ні слова згадки, що він був Українцем, а тільки, що походить з Польщі, та що його браття і сестри живуть у Польщі. А далі подають, що похорон відбудеться з гр.-кат. церкви.

Памятаймо, що треба завжди подавати, що ми походимо з України. Вже навіть в Англії пишуть англійські ґазети про наші землі під Польщею як „Вестерн Юкраїн". Подаваймо наше походження справедливо, ясно, просто й зрозуміло, а тим самим зазначуймо, що ми Українці й з України.

Л. Р. С., Литл Фолс, Н. Й.

СТРІЛЕЦЬКИЙ ЗІЗД.

Річний Зїзд Української Стрілецької Громади в Злучених Державах відбудеться дня 30. травня в Ню Йорку, в салі Українського Народного Дому при 217—219 Іст 6 вулиця. Початок нарад у годині 11 передполуднем.

Того самого дня відбудеться Стрілецький Вечір, влаштований заходами Стрілецького Гуртка ч. 2 в Лексінґтон Готелю при 48 вул. і Лексінґтон Евеню. Початок година 9 вечером.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО В НЮАРК, Н. ДЖ.

В пятницю, дня 29. мая, від 9 до 9.30 вечером з нюарської радіо стації WAAM відспіває хор під проводом проф. Ю. Кириченка слідуючі пісні:

Благослови душе моя Господа, напів київський. Пісня Херувимська, комп. Ю. Кириченка; Возвесели, комп. Д. Бортнянського; Тебе в піснях, комп. Виноградова; Хваліте імя Господне, комп. Іванова; Всі народи, комп. Д. Бортнянського.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

(Продовження).

Звіт редактора Органу У. Н. С. Омеляна Ревюка.

(21)

Засади демократії казали органови У. Н. Союза виступати проти всяких монархістичних течій. Орган У. Н. С. від самого початку появи так званої гетьманської течії показував на противенство між засадами демократії і засадою гетьманату. Богато лайки посипалося на нього за те становище. Хоч сей рух ніколи не був сильним, але останнього року сталося кілька подій, які показали на те, що здавна писав орган У. Н. С. За останній рік від гетьманської організації відступили три головні оборонці цього руху, які все нам говорили, що ідея монархізму поможе нам обєднатися в силу. За один рік відступили три головні оборонці гетьманату: один з них у старім краю, другий на іміґрації в Америці, а, що найважніше, на европейській іміґрації Вячеслав Липинський, головний його ідеольоґ.

Члени У. Н. Союза в своїй масі робітники, що колись були селянами. Через те їх інтереси, по засадам демократії, були тим інтересом, на який орган У. Н. С. звертав найбільше уваги. Через те орган порушував усякі політичні справи, які відносилися до життя робітництва, як справи: обезпечення від випадків, на старість, а передовсім безробіття. Певна річ, що члени У. Н. С. у своїй більшости не комуністи й не соціялісти і конвенції У. Н. С. признали за провідні засади демократії й націоналізму, а не соціялізму або комунізму, і тому орган У. Н. С. не вщіплював нашій іміґрації ні соціялізму, ні комунізму, та наражувався на люту ворожнечу з боку тих, які признають соціялістичну або комуністичну програму як живуче питання для робітництва в Америці. Орган У. Н. С. говорив читачам про потребу юнійної організації, але не кликав їх до організації в спеціяльну соціялістичну або комуністичну партію. Орган У. Н. С. не накидав українським робітникам ніяких програм ні поглядів, але старався подати всі факти, котрих треба для належитого зрозуміння американського життя. Між цими фактами треба приняти також факт, що американське робітництво чуже соціялізмови й комунізмови, і орган У. Н. С. звертав увагу українським робітникам, що зайво є творити соціялістичні й комуністичні організації серед чужинецьких робітників, коли родовиті американські робітники є проти таких організацій. І всякі робітничі демомнстрації в робітничих справах не можуть мати успіху ні серед американського громадянства ні робітництва, якщо їх організатори не скинуть з себе марки соціялізму й комунізму. Орган У. Н. С. звертав на це увагу, хоч за те на нього накидалися лайкою ті, що взяливя вести наших робітників дорогою соціялізму або комунізму.

Взагалі серед нашої іміґрації ще не перевелися примітивні способи полеміки. Ще богато людей не може припустити, щоби людина інших поглядів могла бути чесна. Як хто з ними не годиться, то вони посуджують його за нечесність, лають його як обманця, злодія, розбишаку, просто всім, що їм на думку напливе. Декотрі редакції теж упрощують собі боротьбу з політичними противниками в той спосіб. Нераз навіть видається спеціяльні органи виключно для лайки. Деколи ті самі люди мають спеціяльний орган для поміщування лайок, яких вони не можуть поміщувати в більше відповідальних ґазетах. Деколи видають памфлети для лайки анонімно, без подання імени редакторів та дописувачів. Український Народний Союз, як найстарша й найбільша українська організація, спеціяльно стоїть сіллю в оці ріжних зависних людей і так організація, як і ті, що для неї працюють або її представляють, часто є предметом грубих нападів. Все те мусять перенести ті, що беруться вести роботу для У. Н. С. Коли котрий з них чується враженим такими виступами некультурними, мусить потішатися, що колись настануть кращі часи та будучність осудять чорнителів як таких, що здержали поступ нашого іміґранта. Покищо спокійне перенесення є частиною реального приниманя житя таким, яким воно є.

Редакція мала немало труду з тим, щоби не пускати в ґазету того способу писання зі сторони наших дописувачів. Редакція, відомо, бажає виробити ряд правильних дописувачів з місцевостей. Богато з того їй вже вдалось осягнути. Та все таки є ще богато недомагань. Ще богато людей попадає в пересадні славословія, або знов не розуміє, що критика повинна бути спокійна, річева й будуюча. Між цими двома скрайностями хитається наш пересічний дописувач. Показалося це найкраще в справі дискусії над вагою українського танку взагалі і школи Авраменка спеціяльно. Дописувачі номовби розуміли лише два виходи: або признати в школі все за добре, або признати все за зле. Не бачили, що у свякім ділі є й добрі й злі сторони, що добрі треба піддержати, а злі усунути, або проправити. Вони не розуміли, що критика це штука знайти добрі сторони, які треба піддержати, та злі, які треба усунути, а не як піднесення під небеса всього або завалення всього. Люди не могли говорити про справу спокійно, але займали скрайні становища. Серед цих страшних упереджень редакції прийшлося навчати читачів, яку ціль має критика і як критикується. З тою ціллю редакція стала поміщувати всі дописи в цій справі в такій формі, в якій вони наспіли, та подавати до кождої свої критичні уваги. Не можна сказати, що вже осягнено в цій справі все, але богато таки осягнено для зрозуміння значіння й цілі критики. Декотрі дописувачі зрозуміли свої похибки, а декотрі, як пристало на відважних людей, призналися до похибки публично.

З приготованням дописів має редакція богато труду, богато більше, якби вона мала, поміщуючи на це місце свої статті. До того редаґування ґазети це робота дуже невдячна. Що не зробити з дописом, дописувач буде невдоволений. Скоротити його — він нарікає, що його скорочено. Не скоротити, то йому люди скажуть, що допис задовгий, і тоді він знову гнівається на редакцію, що не скорочено. Поправити — зле, не поправити, теж зле. Є люди, які навіть не признають редакції права справити одну букву в своїй редакції та кожду поправку трактують як догану собі, хоч у тім певно нема ніякої догани, бо й розумний редактор дуже радий, як хтось йому поправить. Та про це переконати людину тяжко, а деколи просто немислимо. Приходиться просто ждати, поки час і досвід не переконає людину, що поправляючи допис, редакція не думала нікого ображати.

Спеціяльні трудноші представляв собою Діточий Журнал. Тут є трудноші з чужою мовою, з його рідкою появою, з його малим обемом, з великим обсягом віку читачів. Що його видавництво потрібне, видно з того, що інші запомогові організації почали собі видавати подібні „магазини", або давати англійські статті в своїх органах. Про ціль „магазину" я вже говорив минулого року. Урядники самі можуть сказати, чи „Україніен Джувеніл Меґезин" сповняє своє завданне, які річи в ньому добрі, які злі, які треба задержати, які треба змінити, що він сповняє своє завдання. Редакція сама піддає справу під критику Головних Урядників, раз, щоби показати членам У. Н. С. і читачам наших ґазет, що критика потрібна й кождий повинен її витати, по друге, щоби знайти кращий спосіб, як робити діло.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПОЗІР! ЙОНГСТАВН, ОГАЙО! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ БРАТСТВ, СЕСТРИЦТВ І ТОВАРИСТВ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛ. ЦЕРКВІ В ЙОНГСТАВНІ

відбудеться

СВЯТО СТРІЛЦЯ

В СУБОТУ, ДНЯ 30-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1931 РОКУ

(НА DECORATION DAY)

ПОРЯДОК СВЯТА:

1. ПОХІД всіх Братств, Сестрицтв і Товариств на цвинтар св. Петра і Павла в 9.30 рано. ЗБІРКА до походу коло Укр. Прав. Церкви.
2. ПОЛЕВА СЛУЖБА БОЖА на цвинтарі в 10 год. рано.
3. ПАТРІОТИЧНІ ПРОПОВІДИ.
4. ПАНАХИДА за Борців-Героїв, що полягли за Волю України.
5. ПОВОРОТ з цвинтаря походом.

а в 3-тій годині пополудні

ПІКНІК

НА ПЛЯТФОРМІ КОЛО ЦЕРКВИ.

Коли буде дощ, то порядок Свята відбудеться в Церкві, а пікнік в гали на Стільтоні.

Просимо всіх Українців з Йонгставну, з Кембел, з Ворен, з Шерон, з Ню Кесел прибути парадно, разом з своїми прапорами на Свято Стрілця та віддати честь героям, що полягли за Волю і Свободу України.

На Святі буде присутний **Архиепископ Йоан Теодорович з Філаделфії** в асисті кількох священиків.

Свято Стрілця відбудеться перший раз в Йонгставні, тож всі Українці подбаймо, щоби Свято випало величаво. Нехай на Святі нікого з Українців не бракне. — **Комітет Свята Стрілця.** 123

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ЗАПОМОГОВЕ ТОВ. СКАЛАТ В НЮ ЙОРКУ

устроює

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 30-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1931 РОКУ

В MANHATTAN LYCEUM

66-68 EAST 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 50 центів.

Дорогі Родимці! — Українське Запомогове Товариство Скалат запрошує до численної участи на сей баль, де будете мати нагоду забавитися в товаристві своїх знакомих. Крім танців будуть також і другі несподіванки. На бали до танців буде приграватн першорядна музика. 123-4

За добру забаву ручить — **Комітет.**

УВАГА! ТАВНТОН, МАСС.! УВАГА!

ЗАХОДОМ АМАТОРСЬКОГО ГУРТКА ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ,

14 MAPLE AVENUE, TAUNTON, MASS.

відограється представлення під назвою:

ПО РЕВІЗІЇ І ЧОРТ НЕ ЖІНКА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 31-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1931 РОКУ

Початок о 5-тій пополудни.

Після представлення ДІВЕРТІСМАНТ!

Запрошуємо всіх щирих Українців як з Тавнтон і околиць з Бостон, Броктон, Фол Рівер і Квінзі, Масс., Провіденс, Централ Фолс і Кромптон, Р. Ай., до численної участи. 123

Комітет.

ПОЗІР! БАЙОН, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКР. НАР. ДОМУ В БАЙОН, Н. ДЖ.

відбудеться

СВЯТО

получене

З БАЛЕМ

В НЕДІЛЮ, 31 ТРАВНЯ 1931

В ГАЛИ УКР. НАР. ДОМУ, 33-35 W. 19th ST., BAYONNE, N. J.

Початок в год. 2-ій попол.

Тікет 50 центів.

Програма Свята: Від 2-гої години до 4-тої будуть говорити бесідники, від 4-тої до 6-тої буде попис дітей школи п. Авраменка, а від 6-тої буде Баль до пізної ночі.

На це свято запрошується без ріжниці всіх Українців з Байону як також з Джерзи Сіти, Стейплетону, Ню Йорку і Елизабету. Проситься до численної участи. — **Комітет.** 123-4

УВАГА! МАНВІЛ, Р. АЙ. УВАГА!

ТОВ. ім. М. ДРАГОМАНОВА, відділ 181 Укр. Нар. Союза,

устроює

ПІКНІК

В СУБОТУ, 30. ТРАВНЯ 1931 Р. ТАМ, ДЕ КОЖДОГО РОКУ.

Поч. точно в год. 1-ій попол.

На сім пікніку мають явитися всі члени.

На сей пікнік запрошується Українців з Манвіл, Вунсакет, Сентрал Фолс, Правіденс і околиці. Просимо прибути, а не пожалуєте. За добру забаву ручить 123

Комітет.

Молода жінка: Юрчику, чи будеш мені все вірний?

Чоловік: Самособою, наскільки мені на це час позволить.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(30)

Кілька тижнів Джейні Клейтон була вязнем на судні „Кінкейд". Та нещаслива ніч, коли вона опинилася на судні, шукаючи свого чоловіка й сина, здавалося їй була так давно, що кілька років уже від неї минуло. Замісць того, щоб знайти свого сина й чоловіка, вона опинилася замкненою в каюті Рокова. Не зважаючи на всі її старання й постійні сльози, ніхто не мав для неї жалю. Вона залишалася вязнем, нічого не знаючи про своїх дорогих, сина та мужа.

—o—

Час від часу кухар Швед приносив їй їсти, але на всі її запити мовчав, так ніби був німим. Одного ранку вона бачила крізь вікно своєї кабіни, як на малому човні відвозили з судна на невідомий берег її мужа. Ніхто їй нічого в цій справі не пояснив, а кухар Швед мовчав, як у рот води набрав. Через три дні „Кінкейд" став на котву біля берега якоїсь землі, де саме велика ріка впливала до океану. Тут до Джейні перший раз прийшов Роков.

—o—

Він розповів їй, застрашуючи те, що вони зробили з її мужем Тарзаном. Потім почав домагатися від неї особистого чека на дуже велику суму грошей. Ці гроші, він казав, мають ґарантувати їй недоторкальність і безпечний поворот до Анґлії. „Коли ти не даси чека" — говорив він — „то памятай, що я маю в себе твого сина". Лейді Клейтон-Ґрейсток написала чек і, підписавши його, доручила Рокову. Глянувши на чек, Роков був задоволений, а злобна усмішка радости розпливалася на його обличу.

Він був лише дуже незадоволений журбою Джейні, яку він старався розвіяти. Коли Джейні дивилася на нього зажурено і з трівогою, він підступив до неї ближче. Несподівано лице Рокова перекривилося від злоби й нервовости. Як розярений дикий звір він кинувся на Джейні й почав своїми міцними руками тиснути її за горло. В цей саме час двері до кабіни широко розкрилися й чоловік, одягнений в брудні білі шмати, переступив поріг.

—o—